

Sygn. akt XVII AmE 318/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 15 października 2019 r.

Sąd Okręgowy w Warszawie - Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów

w składzie:

Przewodniczący: Sędzia SO Witold Rękosiewicz

Protokolant: protokolant sądowy Magdalena Żabińska

po rozpoznaniu w dniu 15 października 2019 r. w Warszawie

na rozprawie

sprawy z odwołania (...) Zakładów (...) spółki z o.o. z siedzibą w W.

przeciwko Prezesowi Urzędu Regulacji Energetyki

o wymierzenie kary pieniężnej

na skutek odwołania powoda od decyzji Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki

z dnia 19 lipca 2017 r. nr (...)

1. zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, że w miejsce karę pieniężnej w kwocie 10 000 zł (dziesięć tysięcy) nakłada na (...) Zakłady (...) spółkę z o.o. z siedzibą w W. karę pieniężną w wysokości 1 000 zł (jeden tysiąc),
2. oddala odwołanie w pozostałym zakresie,
3. zasądza od (...) Zakładów (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w W. na rzecz Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki kwotę 720 zł (siedemset dwadzieścia) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Sędzia SO Witold Rękosiewicz.

Sygn. akt XVII AmE 318/17

UZASADNIENIE

Prezes Urzędu Regulacji Energetyki (Prezes URE, pozwany) decyzją z dnia 19 lipca 2017r. na podstawie art. 169 ust. 1 pkt 1 i art. 168 pkt 11 oraz art. 170 ust. 4 pkt 1 w związku z art. 9 ust. 1 pkt 5 i pkt 7 ustawy z dnia 20 lutego 2015 r. o odnawialnych źródłach energii (Dz. U. z 2015 r., poz. 478 z późn. zm., dalej „uoze”) oraz art. 104 k.p.a. w związku z art. 30 ust. 1 ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 r. Prawo energetyczne (Dz. U. z 2012 r., poz. 1059 z późn. zm., dalej Pe) wymierzył (...) spółka z o.o. z siedzibą w W. (Przedsiębiorca, powód) karę pieniężną w wysokości 10 000 zł w związku z niewykonaniem określonego w art. 9 ust. 1 pkt 7 uoze obowiązku przedłożenia Prezesowi URE w terminie 30 dni od dnia zakończenia I kwartału 2017 r. sprawozdania kwartalnego, zawierającego informacje wymienione w art. 9 ust. 1 pkt 5 uoze.

(...) spółka z o. o. z siedzibą w W. w złożonym odwołaniu zaskarżył decyzję Prezesa URE w całości.

Zaskarżonej decyzji powód zarzucił naruszenie prawa materialnego tj. art. 9 ust.1 pkt 7 uoaze poprzez jego błędną wykładnię i uznanie, że Powód miał obowiązek złożyć sprawozdanie kwartalne, o którym mowa w art. 9 ust.1 pkt.7 uoaze w zw. z art. 9 ust.1 pkt 5 uoaze pomimo braku uruchomienia i działania instalacji fotowoltaicznej w pierwszym kwartale 2017 r.

Na podstawie powyższego zarzutu powód wniósł o uchylenie zaskarżonej decyzji w całości oraz zasądzenie na rzecz powoda kosztów postępowania według norm przepisanych.

Powód podniósł, że wbrew stanowisku Prezesa URE, złożenie wniosku o wpis i uzyskanie wpisu do rejestru wytwórców energii w małej instalacji nie oznacza, że podmiot osiągnął gotowość techniczną do wytwarzania energii elektrycznej, a tym bardziej, że rozpoczął działalność polegającą na wytwarzaniu, dystrybucji lub sprzedaży energii elektrycznej. Uzyskanie zaświadczenia o wpisie było niezbędne do zawarcia umowy z dystrybutorem oraz umowy sprzedaży wytworzonej energii elektrycznej. Do dnia złożenia odwołania dystrybutor nie podpisał z powodem umowy na dystrybucję energii. Ponadto do zakończenia budowy instalacji fotowoltaicznej nie jest wystarczające samo zamontowanie paneli.

Powód wskazał, że zgodnie w pouczeniu zawartym w zaświadczeniu o wpisie do rejestru wytwórców energii w małej instalacji przedsiębiorca obowiązany jest do składania Prezesowi URE sprawozdania kwartalnego zawierającego informacje wymienione w art. 9 ust. 1 pkt 5 Pe, dotyczące wytworzonej i sprzedanej energii elektrycznej w terminie określonym w art. 9 ust. 1 pkt 7 Pe. Przedsiębiorca uważał, że skoro nie wytworzył i nie sprzedał w I kwartale 2017 r. energii elektrycznej, nie miał obowiązku składania Prezesowi URE sprawozdania za pierwszy kwartał 2017 r. Instalacja fotowoltaiczna powoda została uruchomiona w dniu 27 czerwca 2017 r. Od tej daty, zdaniem powoda, ciąży na nim obowiązek składania sprawozdań kwartalnych.

Przedsiębiorca oświadczył, że niezwłocznie po uzyskaniu w lipcu 2017 r. informacji, iż mimo nierozpoczęcia wytwarzania energii elektrycznej, powinien wypełnić obowiązek określony w art. 9 ust. 1 pkt 5 Pe, złożył sprawozdanie zawierające wartości zerowe. Wskazał, że pouczenie zamieszczone w zaświadczeniu nie wskazuje wyraźnie, iż obowiązek złożenia sprawozdania dotyczy również podmiotu, który nie wytwarza i nie sprzedaje energii elektrycznej. Zdaniem powoda nie może on ponosić negatywnych konsekwencji zamieszczenia w ustawie nieczytelnych przepisów, szczególnie dotyczących obowiązków przedsiębiorców.

Powód stwierdził, że skoro nie wypełnił obowiązku tylko w niewielkiej części, powinien być inaczej oceniany, niż w sytuacji, gdyby całkowicie nie wypełnił obowiązku. Tym bardziej, że wypełnił obowiązek niezwłocznie po uzyskaniu informacji o konieczności i sposobie jego wykonania nawet w przypadku, gdy informacje obejmowały wartości zerowe. Zdaniem powoda przy wydawaniu zaskarżonej decyzji Prezes URE powinien uwzględnić możliwe skutki naruszenia, oraz okoliczność, czy wystąpiły one rzeczywiście czy potencjalnie. Również charakter naruszonego obowiązku i stopień zawinienia Przedsiębiorcy nie powinny pozostawać bez wpływu na wysokość nałożonej kary. Powód był przekonany, że nie musi składać sprawozdania za I kwartał 2017 r. więc nie można mu przypisać winy. Podkreślił, że gdy tylko uzyskał stosowne informacje, niezwłocznie wypełnił obowiązek.

W ocenie powoda brak danych pochodzących od Przedsiębiorcy za I kwartał 2017 r. nie wpłynął negatywnie na obowiązki sprawozdawcze Prezesa URE, który z tej przyczyny nie uchybił terminowi złożenia sprawozdania. Ponadto przekazane przez Przedsiębiorcę dane, ze względu na wartość zerową, nie miały wpływu na wartości wykazywane w sprawozdaniu sporządzanym przez Prezesa URE.

Zdaniem powoda, skoro pozostawał on w uzasadnionym przekonaniu, że nie jest zobowiązany do złożenia sprawozdania za I kwartał 2017 r., nakładanie na niego kary jest nieuzasadnione.

Prezes Urzędu Regulacji Energetyki w odpowiedzi na odwołanie wniósł o jego oddalenie oraz zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego, według norm przepisanych.

W uzasadnieniu pozwany wskazał, że powód zrealizował obowiązek złożenia sprawozdania kwartalnego po terminie, tj. w dniu 25 lipca 2017r. (termin upływał 30 kwietnia 2015r.). Co istotne, zrealizował on rzeczony obowiązek już po wydaniu przez Prezesa URE zaskarżonej decyzji, co uniemożliwiało odstąpienie od wymierzenia kary, gdyż nie zaszyły przesłanki z art.174 ust.2 uoaze. Pozwany podkreślił, że obowiązek określony w art.9 ust. 1 pkt 7 uoaze ma charakter bezwzględny, co oznacza, że nawet fakt nie wytwarzania energii w małej instalacji nie zwalnia z obowiązku złożenia kwartalnego. Pozwany zauważył też, że ustawa uoaze nakłada na wytwórcę dwa niezależne obowiązki. Art. 9 ust.1 pkt 8 uoaze nakłada na wytwórcę obowiązek przekazywania Prezesowi URE informacji o wytworzeniu po raz pierwszy energii elektrycznej z małej instalacji lub jej wytworzeniu po modernizacji tej instalacji oraz datę zakończenia jej modernizacji w terminie 30 dni lub od dnia wytworzenia po raz pierwszy energii elektrycznej z małej instalacji lub jej wytworzenia po modernizacji ten instalacji oraz od dnia zakończenia jej modernizacji. Drugi obowiązek – tj. obowiązek składania kwartalnego sprawozdania, określony w art. 9 ust.1 pkt.7 uoaze nie jest uzależniony od wytworzenia energii.

Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów ustalił następujący stan faktyczny:

Przedsiębiorca został wpisany przez Prezesa URE do rejestru wytwórców energii w małej instalacji tj. rejestru, o którym mowa w art. 7 ustawy o odnawialnych źródłach energii w dniu 13 marca 2017r. pod nr (...). (k.25 akt adm.)

Jak wynika z treści przepisu art. 9 ust. 1 pkt 5 uoaze wytwórca wykonujący działalność gospodarczą w zakresie małych instalacji jest obowiązany prowadzić dokumentację dotyczącą łącznej ilości energii elektrycznej wytworzonej z odnawialnych źródeł energii w małej instalacji, energii elektrycznej sprzedanej sprzedawcy zobowiązanemu, o którym mowa w art. 40 ust. 1 ww. ustawy, która została wytworzona z odnawialnych źródeł energii w małej instalacji i wprowadzona do sieci dystrybucyjnej, zużytych paliw do wytwarzania energii elektrycznej w małej instalacji oraz rodzaju tych paliw, a także ilości energii elektrycznej sprzedanej odbiorcom końcowym. Zgodnie zaś z przepisem art. 9 ust. 1 pkt 7 w/w ustawy wytwórca wykonujący działalność gospodarczą w zakresie małych instalacji ma obowiązek przedłożenia Prezesowi URE sprawozdania kwartalnego, zawierającego wskazane informacje w terminie 30 dni od zakończenia kwartału.

Termin do złożenia przez Przedsiębiorcę sprawozdania upłynął więc w dniu 30 kwietnia 2017r. We wskazanym terminie Przedsiębiorca nie wywiązał się z ww. obowiązku.

W związku z powyższym Prezes URE pismem z dnia 16 maja 2017 r. zawiadomił Przedsiębiorcę o wszczęciu postępowania administracyjnego w sprawie wymierzenia kary pieniężnej, a także poinformował go o stawianym zarzucie i wezwał do przesłania wyjaśnień i uwierzytelnionych dokumentów.

W odpowiedzi na powyższe Przedsiębiorca wyjaśnił, że jego zdaniem nie podlega obowiązkowi składania kwartalnego sprawozdania, gdyż nie posiada jeszcze umowy o przyłączenie małej instalacji do sieci (art. 9.1 ust.2. uoaze) i nie wytwarza energii z małej instalacji.

Pismem z dnia 28 czerwca 2017 r. Prezes URE zawiadomił Przedsiębiorcę o zakończeniu postępowania dowodowego w przedmiotowej sprawie, a także poinformował go o możliwości zapoznania się ze zgromadzonym materiałem, dowodowym w terminie 7 dni od dnia doręczenia ww. zawiadomienia. Jednocześnie pouczonego Przedsiębiorcę, iż niezapoznanie się w powyższym terminie z aktami sprawy uznane będzie za rezygnację z możliwości wypowiedzenia się w sprawie zgromadzonego materiału dowodowego.

Przedsiębiorca skorzystał z przysługującego mu uprawnienia w dniu 14 lipca 2017r. (k.21 akt adm.)

W dniu 25 lipca 2017r. do URE wpłynęło sprawozdanie kwartalne za I kwartał 2017r. złożone przez powoda. Wynika z niego, że w pierwszym kwartale 2017r. przedsiębiorca nie wytworzył energii elektrycznej z małej instalacji odnawialnego źródła energii (k.32 akt adm.)

Na podstawie dokonanych ustaleń Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 9 ust.1 pkt.5 uoaze wytwórca wykonujący działalność gospodarczą w zakresie małych instalacji jest obowiązany prowadzić dokumentację dotyczącą łącznej ilości:

- a) energii elektrycznej wytworzonej z odnawialnych źródeł energii w małej instalacji,
- b) energii elektrycznej sprzedanej sprzedawcy zobowiązanemu, o którym mowa w art. 40 ust. 1, która została wytworzona z odnawialnych źródeł energii w małej instalacji i wprowadzona do sieci dystrybucyjnej,
- c) zużytych paliw do wytwarzania energii elektrycznej w małej instalacji oraz rodzaju tych paliw,
- d) energii elektrycznej sprzedanej odbiorcom końcowym;

W myśl art. 168 pkt 11 uoaze, karze pieniężnej podlega ten, kto nie przedkłada w terminie Prezesowi URE sprawozdania, o którym mowa w art. 9 ust. 1 pkt 7 uoaze, lub podaje w tym sprawozdaniu nieprawdziwe informacje. Według art. 169 ust. 1 pkt 1 uoaze, karę wymierza Prezes URE w drodze decyzji. Odpowiedzialność przewidziana w art. 168 pkt 11 uoaze ma charakter obiektywny. Dla stwierdzenia naruszenia przez przedsiębiorcę ciężącego na nim obowiązku wystarczające jest ustalenie, że dany podmiot zachował się w sposób sprzeczny z wiążącym go nakazem lub zakazem.

W ocenie Sądu, w świetle zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego, fakt nieprzedstawienia przez powoda Prezesowi URE, do dnia 30 kwietnia 2017 r. sprawozdania kwartalnego, wymaganego przywołanymi wyżej przepisami prawa uznać należało za udowodniony. Obiektywny i bezsporny stan faktyczny sprawy potwierdza zatem niewywiązanie się przez powoda z ustawowego obowiązku sprawozdawczego w wymaganym terminie. Bez znaczenia pozostaje przy tym kwestia przyczyn niedopełnienia przedmiotowego obowiązku.

Przedsiębiorca przyznał, że nie złożył sprawozdania w wymaganym terminie, jednak jego zdaniem nie był do tego zobowiązany, gdyż w pierwszym kwartale 2017 r. nie rozpoczął jeszcze wytwarzania energii z małej instalacji odnawialnego źródła energii, zatem obowiązek określony w art. 9 ust.1 pkt. 7 uoaze za I kwartał 2017 r. go nie dotyczył. Powód zarzucił Prezesowi URE błędną wykładnię wskazanego przepisu i niesłuszne ukaranie karą za niezrealizowanie obowiązku sprawozdawczego, w sytuacji gdy rzeczony obowiązek na nim nie spoczywał.

W ocenie Sądu w świetle obowiązujących przepisów uoaze stanowisko powoda nie zasługuje na uwzględnienie. Wskazać należy, iż przepis art. 9 ust.1 pkt. 7 uoaze nie uzależnia obowiązku sprawozdawczego od faktycznego rozpoczęcia wytwarzania i sprzedaży energii elektrycznej. Obowiązek określony w art. 9 ust.1 pkt.7 uoaze ma charakter bezwzględny, natomiast przepisy uoaze nie wskazują, że sprawozdanie należy złożyć dopiero po wytworzeniu po raz pierwszy energii elektrycznej. Niezależność tego obowiązku od faktycznego wytworzenia energii implikuje treść art. 9 ust.1 pkt.8 uoaze, który stanowi, że wytwórca wykonujący działalność gospodarczą w zakresie małych instalacji jest obowiązany przekazywać Prezesowi URE informacje, o których mowa w pkt 6 - tj. dokumentację potwierdzającą datę wytworzenia po raz pierwszy energii elektrycznej w małej instalacji lub jej wytworzenia po modernizacji tej instalacji oraz datę zakończenia jej modernizacji - w terminie 30 dni od dnia wytworzenia po raz pierwszy energii elektrycznej w małej instalacji lub jej wytworzenia po modernizacji tej instalacji oraz od dnia zakończenia jej modernizacji. Obowiązek określony w art.9 ust.1 pkt.7 uoaze powstaje natomiast po wpisie przedsiębiorcy do rejestru wytwórców energii z małej instalacji, nie zaś dopiero z momentem wytworzenia po raz pierwszy energii elektrycznej z tej instalacji.

Odpowiedzialność karna określona w art. 168 pkt 11 uoaze została zliberalizowana przez normę z art. 174 ust. 2 uoaze, poprzez przyznanie organowi regulacyjnemu uprawnienia do odstąpienia od wymierzenia kary, gdy wytwórca zachował się sprzecznie z normą ustawy uoaze, lecz zmienił swoje zachowanie (zrealizował obowiązek), zanim organ regulacyjny powziął wiadomość i o ile zakres naruszenia był znikomy. Brzmienie przepisu art. 174 ust. 2 wskazuje jednoznacznie, że zastosowanie tej instytucji wymaga łącznego spełnienia obu przesłanek wymienionych w przepisie. Nadto ustawodawca użył w przepisie sformułowania, iż Prezes „może” odstąpić od wymierzenia kary, wskazując na uznaniowy charakter tej instytucji.

W niniejszej sprawie, nawet gdyby uznać, że zakres naruszeń, których dopuścił się wytwórca, był znikomy, to brak jest podstaw do odstąpienia od wymierzenia kary, z uwagi na bezsporną okoliczność, że do zrealizowania obowiązku sprawozdawczego doszło już po wydaniu przez Prezesa URE decyzji o nałożeniu na przedsiębiorcę kary za jego niezrealizowanie. Nie została zatem spełniona druga z przesłanek wymienionych w art. 174 ust. 2 uoaze, co przesądza o niedopuszczalności odstąpienia od wymierzenia kary. Wobec obowiązku wystąpienia łącznie przesłanek, o których mowa w art. 174 ust. 2 uoaze, brak było podstaw do uchylenia lub zmiany skarżonej decyzji.

W ocenie Sądu Prezes URE, prawidłowo ustalił stan faktyczny sprawy i zastosował art.168 pkt.11 uoaze. Warto wspomnieć, że nałożenie kary na uchybienie wskazane w tym przepisie ma charakter obligatoryjny, wobec czego przy braku przesłanek do odstąpienia kary, Prezes URE zobowiązany był nałożyć na Powoda karę.

Przy rozpoznawaniu odwołania w niniejszej sprawie należało mieć na uwadze, że zgodnie z art. 316 § 1 k.p.c. sąd wydając wyrok, bierze za podstawę stan rzeczy istniejący w chwili zamknięcia rozprawy. Stan rzeczy oznacza także prawo obowiązujące w chwili zamknięcia rozprawy (zob. wyrok SN z dnia 28 listopada 2016r., sygn. akt II PK 238/15). W dniu 14 lipca 2018 r. weszły w życie przepisy ustawy z dnia 7 czerwca 2018 r. o zmianie ustawy o odnawialnych źródłach energii oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. 2018, poz. 1276). W art. 1 pkt 59a ustawy o zmianie ustawy o odnawialnych źródłach energii oraz niektórych innych ustaw ustawodawca zmienił treść art. 170 ust. 4 pkt 2 uoaze. Zgodnie z art. 170 ust. 4 pkt 2 uoaze w brzmieniu obowiązującym od dnia 14 lipca 2018 r. kara pieniężna z tytułu naruszenia, o którym mowa w art. 168 pkt 11 uoaze wynosi 1 000 zł., a nie jak uprzednio 10 000 zł.

Mimo, iż podniesione przez powoda w odwołaniu zarzuty okazały się bezzasadne, wysokość wymierzonej kary podlegała zmianie ze względu na nowelizację przepisu art. 170 ust.4 pkt.2 uoaze. Wobec powyższego Sąd, mając na uwadze zasadę stosowania przepisów względniejszych dla sprawcy w dacie orzekania, zmienił zaskarżoną decyzję w zakresie wysokości nałożonej decyzją z dnia 19 lipca 2017r. kary pieniężnej.

W pozostałym zakresie Sąd oddalił odwołanie na podstawie art. 479⁵³ § 1 k.p.c. jako bezzasadne.

Mając na uwadze, iż odwołanie powoda, co do materialnej podstawy wydania decyzji o wymierzeniu kary pieniężnej, okazało się bezzasadne, a wyłącznie na skutek wprowadzonej przez ustawodawcę zmiany została obniżona, Sąd uznał powoda za stronę przegrywającą spór i obciążył kosztami procesu strony przeciwnej na zasadzie art. 98 k.p.c. Na koszty należne Prezesowi URE złożyło się wynagrodzenie pełnomocnika procesowego w wysokości 720 zł, ustalone na podstawie § 14 ust. 2 pkt 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych.

Sędzia SO Witold Rękosiewicz.